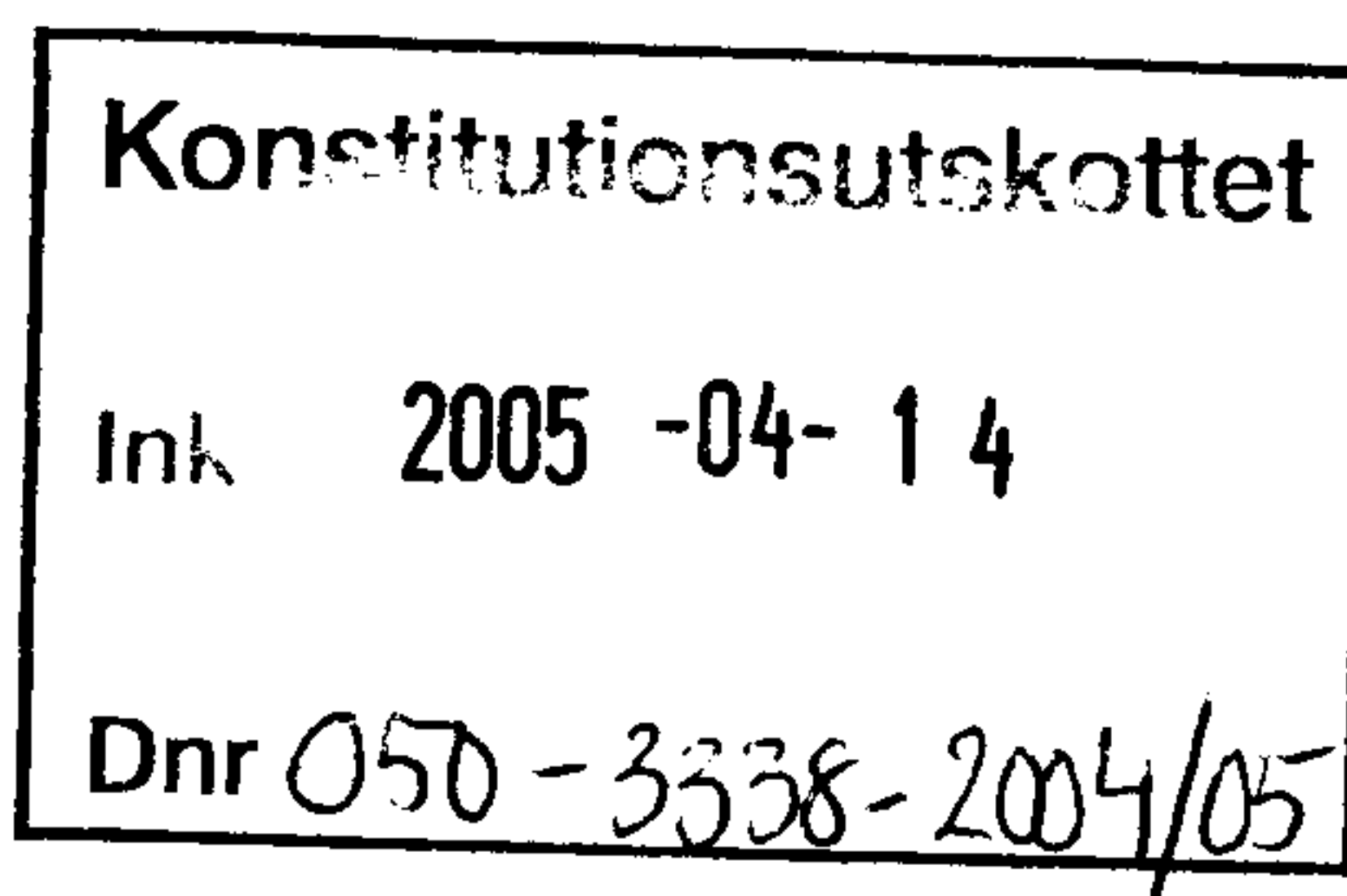

Stockholm 2005-04-14

Konstitutionsutskottet

Anmälan av statsråden Thomas Östros och Leif Pagrotsky

Härmed anmäler jag statsråden Thomas Östros och Leif Pagrotsky till granskning i konstitutionsutskottet. KU bör granska om det är i överensstämmelse med grundlagen att näringsministern självständigt nominerar ledamöter i statliga bolagsstyrelser som ligger under Näringsdepartementet.

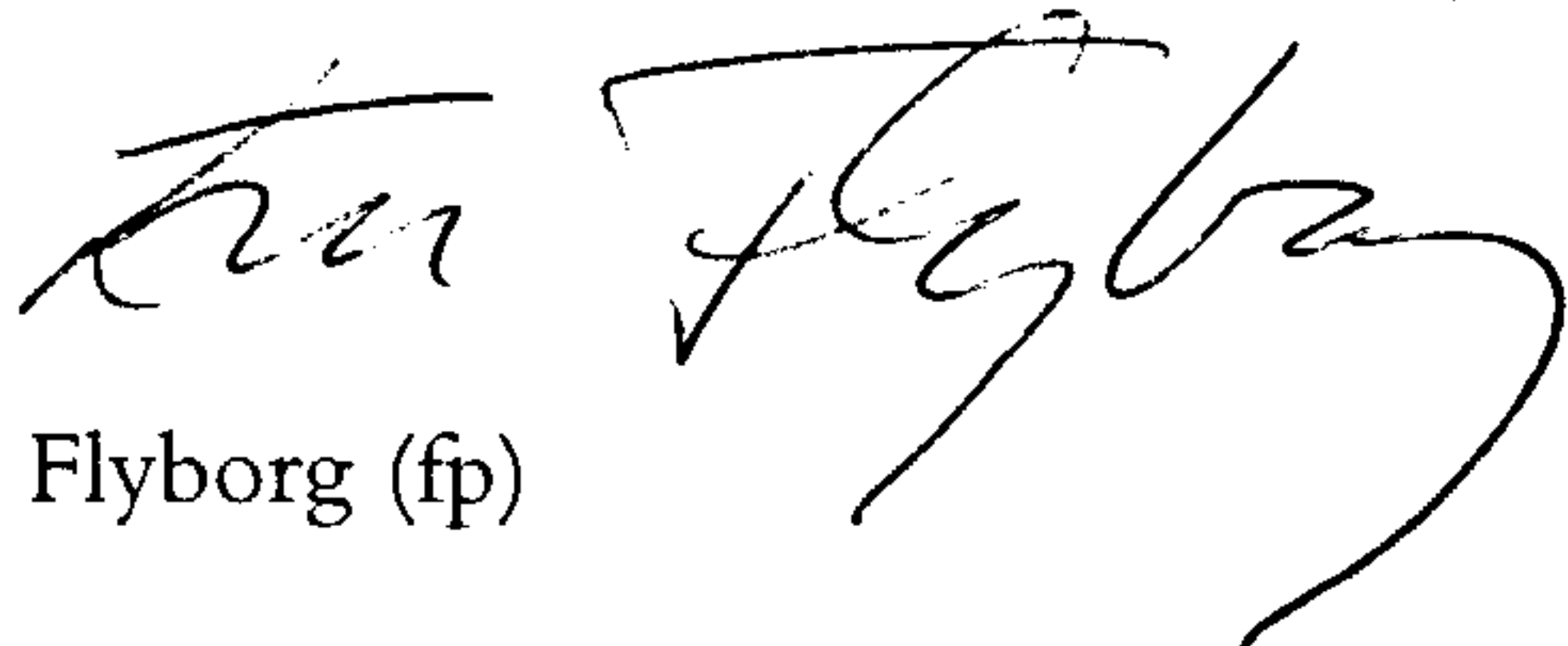
Riksrevisionen har i granskningsrapporten Regeringens förvaltning och styrning av sex statliga bolag RiR (2004:28) rekommenderat regeringen att pröva om den nuvarande praxis, som innebär att näringsministern ensam beslutar om styrelsenomineringar, är i överensstämmelse med det så kallade paragraf 5-förordnandet att näringsministern är föredragande i styrelsenomineringar. Riksrevisionens bedömning grundar sig på en utredning som gjorts av jurister vid juridiska fakulteten, Uppsala universitet. Juristernas tolkning är att näringsministern med sitt nuvarande agerande bryter mot grundlagen.

Den juridiska fakulteten skriver sammanfattningsvis följande i bilaga 1 i Riksrevisionens granskning:

”Förordnanden att, enligt 7 kap. 5 §, föredra ett ärende vid regeringssammanträde kan inte anses innebära en befogenhet att ensam fatta slutligt beslut i ärendet. Detta följer dels av hur 7 kap. regeringsformen är skrivet, dels av förarbetena till grundlagen. Även en läsning av de förordnanden som vi har haft tillgång till att granska ger inte någon annan tolkningsmöjlighet då dessa skrivits i överensstämmelse med ordalydelsen i 7 kap. 5 § regeringsformen: ’...att vid regeringens sammanträde föredra ärenden...’. Regeringens kollektiva ansvar och strävan att undvika ministerstyre är grundläggande i regeringsformen. Bolagens självständiga ställning talar i detta sammanhang också för att regeringen som kollektiv fattar det formella beslutet. Affärsverken har i dag omvandlats till statliga bolag och lyder som sådana mindre under det offentlighetsreglerade regelverket än vad de förra gjorde. Att i en sådan situation försvåra insynen i hur regeringen sköter det statliga ägandet är knappast förenligt med intentionerna bakom grundlagen. Såväl grundlagens ordalydelse som syftena bakom grundlagen talar emot

en tolkning där föredragande innebär en rätt att ensam besluta i de nu aktuella
regeringsärendena.”

Konstitutionsutskottet bör pröva om den praxis i fråga om utnämningar i statliga
bolagsstyrelser som har etablerats står i strid med gällande, relaterade, bestämmelser i
grundlagen. Utskottet bör granska både nuvarande näringsminister Thomas Östros
och före detta näringsminister Leif Pagrotskys agerande i frågan.

Eva Flyborg (fp)